

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVICAS

Uredništvo in upravnštvo v Koperu
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
— upravnštva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN

Velikostna manifestacija krščanske mladine.

Tiho, mirno in brez kričeče reklame, ki je običajna predhodnica sličnim slavnostim, je napočil dan praznovanja 10 letnice Šentpeterskega Orla. Gostje iz Slovenije in Hrvaške so prišli te dni v Ljubljano, da temu vrlemu odseku častitajo k slavi njegovega 10 letnega neumornega dela, ki ga diči zaslužen uspeh. Dva dneva sta bila namenjena temu pomembnemu dogodku.

Sobota.

11. junija zvečer se je zbralo pred Ljudskim domom do tisoč Orlov, Orlov, naraščaj in zastopnikov krščanskih organizacij in drugega občinstva ter se razvrstili v dolg sprevod, ki sta ga spremljali dve godbi. Malo pred 9. uro je ta velika četa discipliniranih članov odkorakala izpred Ljudskega doma preko Mestnega Marijinega trga, po Šentpeterski ulici na Hrvaški trg. Nebrojna množica občinstva, ki je tvorila špalir po vseh ulicah, kjer se je pomikal sprevod je vrle bojovnike za krščansko misel radostno pozdravljala, večina poslopij pa je bila okrašena z zastavami. Na Hrvaškem trgu se je zbralo na tisoče ljudstva. Tu se je sprevod vstavil in priredili so ustanovitelj in predsednik O. Z. pristrčno podoknico. Godba je zaigrala več krasnih komadov, množica pa neprestano klicala: »Bog Vas živi!« Za te iskrene ovacije so se zahvalili v kratkih in jedrnatih govorih načelnik Šentpeterskega Orlovskega odseka br. Tomazič, Šentpeterski župnik g. Petrič in predsednik O. Z. br. Pirc, nakar so Orlice, Orli in naraščaj odkorakali zopet pred Ljudski dom in se mirno razšli. Med manifestacijo na Hrvaškem trgu so švigale v zrak rakete, čarobni umetni ognji so dajali v mraku celi prireditvi prelesten značaj.

Nedelja.

Naravnost impozanten je bil obhod po mestu, ki se je vršil v nedeljo jutraj. Sprevod, ki je šel po Dunajski cesti, Prešernovi ulici, Marijinem trgu in Sv. Petra cesti do župne cerkve, je vodilo 42 konjenikov s fanfaro. Za njim pa se je razvrstilo nad 1500 Orlov, Orlov, ženskega in moškega naraščaja, zastopnikov društev z zastavami, okrog 200 deklet, žena in moških v pre-

krasnih narodnih nošah, godba Zveze jugoslovanskih železničarjev in Salezijanska godba. Velikasten je bil sprevod in pogled na krepke postave Orlov in Orlic, katerih pogumni koraki so odmevali po ulicah, je navdal pošteno mislečega gledalca z radostjo in veseljem, okostenele ljubljanske liberalce pa s strahom in zavistjo. V župni cerkvi pri sv. Petru se je vršila ob 10. uri slovesna sv. maša in propoved g. univ. profesorja Rožmana. Po maši je šel sprevod v istem redu po Krekovem, Mestnem, Marijinem trgu, po Sodni ulici na telovadnice, kjer se je vršila vaja za popoldanski nastop.

Že pred 3. uro je več kot 3000 ljudi iz vseh slojev napolnilo Medijatovo dvorišče in z velikim zanimanjem zasledovalo telovadne nastope. Preciznost izvajanja članov in članic, vzoren nastop naraščaja je bil vsesplošno pohvalo in občinstvo je po vsaki točki navdušeno ploskalo in pozdravljalo vrle telovadce in telovadkinje in radostno gledalo nedolžne otročičke s kako pazljivostjo in resnostjo so prednašali posamezne gibe. Telovadba je trajala skoraj do 6. ure in malo pozneje je tudi že pričel padati dež, ki so ga že cel dan oznanjevali temni oblaki na obzorju.

Vsled dežja se ljudski komerz ni mogel vršiti na vrtu in v istem obsegu kot je bilo nameravano, a se je kljub temu razvila res ljudska zabava zvečer v veliki dvorani Uniona. Iskrenost in veselost je vladala v dvorani, ki je bila nabito polna. Zabava sama pa se je vršila v oni dostojni meri, ki je v navadi pri naših organizacijah. Izgovorjenih je bilo več pristrčnih govorov. In sicer so govorili kaplan Hafner, brat Zugenigo v imenu hrvaških Orlov, ga Betković v imenu »Hrvaške ženske zveze«, brat Novak v imenu Orlov iz Ljutomerskega okraja in brat Marolt v imenu vrhniškega Orla. Z večernimi vlaki odhajajoči gostje, predvsem bratje Hrvati, so bili predmet pristrčnih ovacij.

Cela prireditev je pokazala vsem, da je krščanska ideja močno vkoreninjena ljudstvu, da je naša mladina avantgarda te ideje in da je ni sile, ki bi nas složno, disciplinirano in dosledno mogla omajati.

Nazaj k zemlji!

Brez agrarne reforme ni rešitve socialnega vprašanja. Poleg industrijskega proletariata imamo tudi kmetijski proletarijat, ki je bogat rezervoar za industrijske potrebe. Treba se je torej pečati z razmerami obeh delov proletarijata, če hočemo najti pravo rešitev. O tej stvari je dr. Gosar v konstituantni izrekel v kratkem odstavku te le važne misli:

O določbah, ki so obsežene v III. odločilu glede agrarne reforme, šum itd., nočem podrobneje govoriti, ker bodo to storili drugi govorniki iz našega kluba. Oporiti hočem samo na načelo, ki naj bi veljalo pri agrarni reformi. To načelo je izraženo v predlogu zemljoradniškega kluba kakor v našem predlogu. Gre namreč za to, da se da zemlja tistemu, ki jo obdeluje, to, da se da zemlja tistemu, ki jo obdeluje, ali bi jo hotel obdelovati, pa je nima. Poleg tega načela pa moramo upoštevati tudi to, da je zemlja najvažnejši faktor ne samo za pravično ureditev gospodarskega življenja, marveč, da je pravilna razdelitev zemlje tudi najvažnejši faktor za ureditev socialnih razmer. (Klici: Tako je!) Dokler bodo ljudje primorani bežati z dežele v mesta in se koncentrirati okrog velikih podjetij, toliko časa ne bo mogoče rešiti socialnega vprašanja.

Zemlja je za to, da si na nji postavi kolikor mogoče vsaka družina svoj lasten dom. To pa bo mogoče edino le takrat, kadar se bo določil primeren maksimum za posameznega posestnika zemlje, ker vam sicer vsa agrarna reforma ne koristi nič. Če jo sedaj prav izvedete, boste imeli čez 15 let zopet nova veleposestva in boste lahko z nova pričeli z agrarno reformo. Dokler nimate tega maksimuma — to je jasno, da se mora za posamezne pokrajine določiti ondodnim razmeram primerno toliko časa se bo vedno na novo ponavljalo vprašanje agrarne reforme. Še na nekaj bi opozoril, kar je s tem vprašanjem v zvezi, to je na decentraliza-

cijo industrije. Tudi to spada sem. Kajti toliko časa, dokler se bodo koncentrirala vsa velika podjetja v mestih in poedinih centrih, toliko časa se bo socialno vprašanje obnavljalo. Človek se mora vrniti nazaj k zemlji.

Ultimat zemljoradni-
kov vladi.

Belgrad, 12. junija. Včeraj je imel zemljoradniški klub svojo sejo, na kateri se je razpravljalo o tekočih poslih stranke in o vprašanju, ali naj zemljoradniki še v prihodnje prisostvujejo sejam konstituant. Članom Moskovljeviču, Stajiču in Jovanoviču je bilo po vodstvu kluba naročeno, naj sestavijo spomenico, ki se bo odposlala vladi. Če bi spomenica bila do jutri gotova, tedaj se bo prečitela v konstituant. V spomenici se bo zahtevalo, naj vlada izpremeni nekaj členov ustave, predvsem člena 42 in 43, ki govorita o agrarni reformi. Zahtevala se bo tudi, da se dosedanje naredbe o agrarni reformi razveljavijo. Če vlada ne bo ugodila tem zahtevam, tedaj zemljoradniki ne bodo glasovali za ustavo. Kar pa se tiče tega, ali se bodo zemljoradniki še udeleževali sej konstituant, je v klubu zmagala ona struja, ki je bila za to, da se klub udeležuje se skupščine.

Anglija ne pomaga
Grkom.

LDU Rim, 12. jun. (Radio Grič) Z ozirom na vest »Daily Maila«, da pride ta teden angleška eskadra sredozemskega brodogoja v Carigrad za pomoč Grkom proti Kemalistom in da bo to brodogoja štiti izkrcanje grških čet, izjavljajo londonski službeni krogi, da ni vlada izdala nobene naredbe take vrste in da se sploh še ni ničesar sklepalo glede položaja v Mali Aziji.

Proti tajni diplomaciji.

Trgovinska pogajanja z Italijo. Vojaška zveza z Rumunijo.

Beograd, 13. junija. Dr. Korošec in tovariši so vložili na ministra za trgovino interpelacijo radi gospodarskih pogajanj z Italijo, na zunanjega ministra pa interpelacijo radi vojaške konvencije z Rumunijo. Prva interpelacija se glasi:

Gotovo vsi narodni zastopniki, osobito pa oni, kojih volivni okraj se nahajajo na zapadu naše države, so zainteresirani na poteku pogajanj, ki se tičejo naših bodočih gospodarskih odnosov z Italijo. Zato vprašamo gospoda ministra za trgovino in industrijo:

Da-li je voljan, poročati ustavotvorni skupščini o dosedanjem poteku trgovinskih pregovorov z Italijo? Da-li je osobito voljan, preje nego se z Italijo zaključi kakva pogodba, ako tudi samo začasna, upoznati ustavotvorno skupščino z nameravano pogodbo in zaprositi njeno odločitev?

Interpelacija na zunanjega ministra, tičoč se Rumunije, se glasi:

Kakor s Češkoslovaško tako je sedaj naša država zaključila prijateljske odnose tudi s sosedno Veliko Rumunijo. A dočim so bili o političnem delu alianse s

Češkoslovaško obveščeni vsaj načelniki strank, je sedaj vlada na lastno roko, brez predhodnega znanja ustavotvorne skupščine in odsotnosti regenta, na absolutističen način s popolnim preziranjem naroda in njega zastopnikov zaključila politično zvezo z Rumunijo, koja namerava prihodnje dni baje dopolniti še z vojaško konvencijo.

Ker se brez znanja in odobrenja ljudstva ne smejo zaključevati osobito nikake obremenilne zveze, in ker nam vlada pač ne bo odrekala prava, da se ljudski zastopniki brigamo za tako dalekosežne vladne akte, zato vprašamo ministra predsednika in ministra zunanjih poslov:

Da-li je voljan predložiti ustavotvorni skupščini z Rumunijo zaključen pakt v odločitev. Da-li je voljan, predložiti tudi pravce za zaključenje vojaške konvencije z Rumunijo ustavotvorni skupščini v odločitev. Da-li je voljan, da se v bodoče vse take zveze predložijo predstavništvu naroda v predhodno odobrenje, ker narod ni vojan sklepati zvez, ki bi ga silele v kakršnokoli prelivanje krvi?

Kompromis komunizma s kapitalizmom.

Krasin o položaju v Rusiji.

LDU Pariz, 12. jun. (Havas) V daljšem razgovoru z londonskim poročevalcem lista »Petit Parisien«, je Krasin obrazložil vzroke, ki so moskovsko vlado prisilili v to, da zahteva sodelovanje inozemskih kapitalistov. Poudarjal je, da je Ljening prepričan, da se bo revolucija v inozemstvu počasi razvijala in je svojo taktiko izpremenil. Sklenil je, da se bo sprijaznil z notranjo opozicijo, to je z opozicijo kmetov, in z zunanjo, to je opozicijo kapitalistov, namesto da bi jo skušal uničiti. Krasin je nato podal žalostno sliko razsula v Rusiji, kjer manjka

transportnih sredstev in goriva. Vse orodje je uničeno, ukradeno ali odnešeno. Delavci tehnično niso dovolj izučeni. Oborožene tolpe pustošijo deželo. Pojavila se je lakota. Ruski kmet je nadaljeval Krasin, ne bo nikoli zaradi naših lepih oči sprejel komunizma. Dokazati mu moramo, da smo mi za njega najboljši voditelji, s tem, da pospešujemo njegov dobrobit z industrijskimi izdelki. Ljening se peča s to nalogo in se je obrnil na kapitaliste s ponudbo, naj uveljavijo pomožne vire dežele.

Delavsko zavarovanje.

Železničarji dobe plače v dinarjih!

LDU Belgrad, 11. jun. (ZNU) V prometnem ministristvu je dovršena uredba, po kateri se bodo železniškemu osebju plačevale plače v dinarjih. To velja za vse železniško osebje. Ista uredba je znatno zvišala železniškemu osebju plače in draginjske doklade. V ministristvu za socialno

politiko je bila konferenca, na kateri so pretresali regulacijo delavskega zavarovanja za bolezen in smrt. Izdelala se bo uredba, s katero se bo zakon o delavskem zavarovanju, ki velja za Srbijo, razširil na vso državo.

Naredba o delavskih
zbornicah se še — revidira.

Belgrad, 12. jun. Na zahtevo belgrajske delavske zbornice je bila nova naredba o delavskih zbornicah, ki jo je izdelalo ministristvo za socialno politiko, ponovno vposlana ministristvu v revizijo. O priliki te revizije, pri kateri se bodo popravile nekatere nepravilnosti v pogledu same organizacije delavskih zbornic, bo ustavilo ministristvo v naredbo še nekaj novih točk, od katerih je najvažnejša ta, da se bodo v bodoče vse delavske zbornice smatrale za poluradne ustanove, ki bodo kot take izdelovale tudi posebne odloke o vseh važnejših vprašanjih, in sicer v sporazumu z odsekom za zaščito delavcev pri ministristvu za socialno politiko. Ta odsek bo edina državna kontrola nad vsemi ustanovami te vrste.

UVOZ IZ NEMČIJE.

LDU Belgrad, 11. jun. (ZNU) Namestnik finančnega ministra je odredil, da se blago, ki se je odposlalo pred začetkom sankcij proti Nemčiji, sme uvoziti brez 50 % carinskega poviška. Kot dokaz, da je bilo blago odposlano pred uvedbo sankcij, velja tovorni list ali parobrodski priznanica.

LDU Belgrad, 11. jun. (ZNU) Finančni minister je dovolil uvoz knjig brez plačila 50 % pristojbine.

Politični dogodki.

✚ Komunisti zapustili konstituant. V seji konstituant dne 11. t. m. je podal komunist Filip Filipović v imenu kluba komunističnih poslancev naslednjo izjavo: Komunistični poslanci so vložili 5. t. m. na vlado sledeče zahteve: 1. Da se preklic »Obznana«. 2. Da se odpro delavski domovi. 3. Da se dovoli delovanje vsem organizacijam. 4. Da smejo zopet izhajati komunistični listi. 5. Da se dovoli vrnitev vsem, ki so bili izgnani. Ker vlada tem zahtevam ni ugodila, smatrajo komunisti za odveč, da bi še naprej sodelovali v konstituant. Nočejo trgovati z narodnimi interesi, zato bodo zapustili konstituant in odšli med narod in med njim agitirali tako dolgo, da bo končno tudi sam spregledal in zadal okosteneli reakciji zadnji sunek. S klici: Doli reakcija! Doli Obznana! so komunisti odšli iz konstituant.

✚ To je kultura demokratske inteligence! V »Jutrovi« tiskarni izhaja vsak ponedeljek poseben list kot dopolnilo »Jutra«. Današnja številka tega demokratskega glasila se peča z orlovsko prireditvijo in Peskovo izvolitvijo na tak način, da moramo, dasi s premagovanjem, objaviti iz tega lista nekaj značilnih argumentov demokratske kulture. O orlovski slovesnosti v soboto piše: »Prizor za bogove se je ponujal v soboto Ljubljancem, ko so videli švedrati po mestu klerikalne Orle...« »Čukovska golazen, otročaji, tercijalke, kakor zmaji z divjeblaznimi obrazi, čuki, čukice v objemih, stopajo kot s paš telice, družb Marijinih device s

poželjivimi pogledi, naraščaj študentov na pameti obrezanih... itd. Svojega političnega nasprotnika Peska in njegov list pa počasti s tem le stavkom: »K. dobro opravljeno potrebi županu tov. Antonu Pesku najpomembnejše častita uredništvo »Jugoslavije.« — Med demokraciji se bo našlo vendarle še nekaj ljudi, ki jih bo take pisave — sram! Ali se morda varamo? Vsekakor pa se slovensko delavno ljudstvo sramuje radi »kulture« te vrste »inteligence«!

Trst izgublja tudi Čehoslovaško. Čehoslovaška republika se je bila takoj po svoji ustanovitvi podvivala, da si zagotovi v Trstu kot uvozni in izvozni luki posebne ugodnosti. Te je tudi dosegla in nas Jugoslovane je nemalo peklo, da so ravno naši severni bratje kot prvi dali gospodarsko oporo italijanskemu Trstu. Toda naša nevolja je bila odveč: zakoni gospodarskega življenja so italijansko-čehoslovaškim dogovorom vzeli vsak pomen. Pokazalo se je namreč, da je ob sedanjih razmerah trg. promet za Čehoslovaško preko severnih in nemških luk neprimerno cenejši nego preko Trsta; tako stane prevoz ene tone blaga iz Prage v Carigrad preko Hamburga 1200 mark, preko Trsta pa 3000 lir! Ta razlika je močnejša nego vse politične simpatije in danes se Čehoslovaška v svoji trgovini skoro več ne poslužuje Trsta. Njeno gospodarstvo jo veže na Nemčijo in to nam pojasnjuje, zakaj je razmerje med Berlinom in Prago — ne rečemo pristrano, ampak na vsak način zelo uslužno. Trst je pa tako izgubil še edino oporo, na katero je z gotovostjo računal.

Boji v Sleziji.

LDU Opole, 12. junija. (DunKU) Pri pogajanjih z generalom Höferjem je medzavezniška komisija ponovno kar najodločnejše zadržala, da bo vstašem prepovedala vsako nadaljnjo vojaško akcijo. Kljub temu pa so vstaši na vsej črti razvili živahno streljanje. Samo v Ratibor in Planjo je tekom včerajšnjega popoldneva padlo več kakor 32 poljskih topovskih krogelj. Več krajev, ki jih je nemška samoobramba na zahtevo medzavezniške komisije izpraznila, so Poljaki zopet zasedli.

LDU Berlin, 12. junija. (Wolff) Poljaki nadaljujejo svoje napade. Več krajev so obstreljevali z topniškim ognjem in ognjem iz streljanih, med temi so močno obstreljevali Ratibor. Na Zebovice so napravili štiri naskoke, pri čemer so jih podpirali štirje topovi. Mostu pri Lampaču so prizanesli.

Dnevni dogodki.

— Poljudni zdravstveni tečaj v Trbovljah. Zadnje predavanje se vrši v nedeljo dne 19. junija t. l. ob 10. uri v delavskem domu. Predava g. primarij dr. Bogdan Derč o zaščiti mater in dojenčev.

— Bolezen kralja Petra. Uradni buletin belgrajske vlade poroča 11. t. m.: Nj. Vel. kralj je zbolel dne 4. t. m. za lobularno pljučnico, to je za vnetjem levega pljučnega krila. Vnetje je potem prešlo drugi dan na del desnega krila pljuč, potem pa na gornji del gornjega krila levih pljuč. Od 7. t. m. so se začeli posamezni deli pljuč čistiti. Dne 9. t. m. so bili na bazah še znaki vnetja. Srce deluje malo bolje. Žila je po kakovosti boljše, dihanje hitreje in pojavila se je cianoza sluznic.

— Dne 10. t. m.: Stanje v pljučih neizpremenjeno. Od včeraj deluje srce slabše. Žila 84, dihanje 52, ustnice in jezik

so bolj modri. Pojavlja se lahka otekline nog. Temperatura 37, splošno stanje resno. Dne 11. t. m.: Na desni osnovnici se je perkusija zvoka razjasnila, dihanje je še ostro z malim in vlažnim šumom. Na levi osnovnici zadaj je še malo suhih šumov. Ostali deli pljuč so se že očistili. Temperatura 37,2, žila 84, precej močna. Dihanje 45. Ustnice in jezik bolj rdeče barve. Na nogah je še nekoliko oteklin. Splošno stanje bolje. — Drugo poročilo z dne 11. t. m. se glasi: Nj. Vel. kralj se popravlja. Vse komplikacije so odvrnjene. Temperatura normalna.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 29. maja do 4. junija 1921 dela 235 moških in 106 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 214 moških in 160 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 177. — Promet od 1. januarja do 4. junija 1921 izkazuje 13398 strank in sicer 6803 delodajalcev in 6595 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 3388. — Dela iščejo: pisarn. moči, kovinarji, čevljarji, natakarji, natakarice, trgov. sotrudniki, prodajalke, mizarji, strojniki, kurjači, tesarji, dninarji, dninarice, kuharji, boln. strežnice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: hlapci, dekile, monterji za ključavnice, mizarji, zidarji, čevljarji, tesarji, stroj. ključavničarji, kovinski strugarji, polj. delavci, polj. delavke, pleskarji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

— Uspešna akcija proti draginjam v Trstu. Na pobudo državne in mestne oblasti so tržaški trgovci na svojem shodu 10. t. m. sklenili, da takoj znižajo cene vsem živlenskimi potrebščinam na ta način, da jih bodo zaračunavali po današnjih cenah in ne po prejšnjih, ki so bile znatno višje. V podrobnostih bodo določili cene trgovci posameznih strok na svojih sestankih. Ob enem so pa trgovci pozvali državno in mestno oblast, naj tudi oni dve dejansko sodelujeta na omiljenju draginje na ta način, da poskrbita za znižanje prevoznih cen in izboljšanje prometa, dalje za znižanje cen elektrike in vode, kar vse skrajno obremenjuje trgovino. — Tako more oblast celo v razdrapanih italijanskih razmerah nekaj doseči za olajšanje živlenskih razmer širokih slojev, ako se zaveda svoje dolžnosti. Seveda se tržaški trgovci niso udali na poziv oblasti iz samega patriotizma, ampak pod težkim pritiskom gospodarskega položaja. Tržaški konsument se je spriče neznosnih cen omejil na najpotrebnejše in po manufakturnih in podobnih trgovinah je malone prenehala vsaka kupčija, tako, da bi morala večina trgovcev kmalu zapreti svoje prodajalne, ako se razmere ne izpremene. Ker ni bilo pričakovati, da bi se dal zlomiti odpor konzumentov, so se sedaj udali trgovci. Poziv oblasti jim je bil dobrodošel. Sila živlenskih zakonov je pač neodoljiva. Zato smemo pri nas, kjer je sicer kapitalizem vsemogočen, pričakovati skorajšnjega izboljšanja draginskih razmer, ako ne bo kakih novih zapletljajev. Konsumenti naj le še potrpe z nakupom vsega, česar ne potrebujejo nujno.

— Slepa sreča. Glavni dobitnik razredne loterie ob zadnjem zrebanju v znesku 2.800.000 kroi je zadela gospa Steinmetz v Sarajevu, ki je bogatinka in hišna posestnica.

Širite „NOVI ČAS“

Ljubljanski dogodki.

lj Regent skozi Ljubljano. Dopisni urad poroča: Na povratku iz Pariza v Belgrad so se peljali včeraj skozi Ljubljano prestolonaslednik regent Aleksander, princeznja Jelena ter princa Arzen in Pavle in spremstvo. Na kolodvoru so se poklonili regentu in njegovemu spremstvu predsednik deželne vlade dr. Baltič, zastopstvo komande dravske divizije in policijski ravnatelj. Predsednik deželne vlade dr. Baltič je spremljal regenta v dvornem vlaku do Zagreba, nakar se je zopet vrnil v Ljubljano. — Kakor znano, se je vrnil regent radi očetove bolezni.

lj Udruženje gledaliških igralcev nam poroča: Dne 2, 3, 4 in 5. julija se vrši v Ljubljani 3. kongres Udruženja gledaliških igralcev SHS. Ob tej priliki posetijo Ljubljano delegatje te stroke iz cele države. Prirejale se bodo razne gledališke predstave, v katerih bodo nastopali kot gostje prvi jugoslovanski umetniki. V čast gostom pa bomo poleg drugega priredili vrtno veselico z zanimivim vsprememom. Prosimo slavno občinstvo, da nam bo ob tej priliki naklonjeno ter s tem dokaže, da znamo Slovenci ceniti umetnost. Obračamo se pa v prvi vrsti na vsa narodna društva, da upoštevajo našo prireditev s tem, da tekom določenih dni ne prirejajo veselice. O kongresu poročamo natančneje prihodnje dni.

lj Prosimo pojasnila. Z Opearske ceste: V mestni deški in meščanski šoli na Prulah ima sokolska godba vsak večer skušnje v dobro razsvetljeni telovadnici. Kdo je dovolil Sokolom uporabo šolskih prostorov? Kdo plačuje elektriko, ki je še do danes niso vrnil. Marsikdo bi si rad vpeljal v hišo vsaj za največjo potrebo tako draga in toka tako primanjkuje, da so nekatere ulice brez razsvetljave, ker so jim med vojno pobrali svetilnice in jih potrebe ga je pa vedno dovolj. Naj se napravi red!

lj Dalmatinski akademiki so ob priliki včerajšnje slavnosti zopet dokazali, da vestno izpolnjujejo dolžnosti liberalne avant-garde. Ko so se Orlice in Orli vračali od dopoldanskih vaj, so ti izobraženi gospodje za njimi zvižgali. Sploh se ta demokratska dalmatinska gospoda, ki ima svoja predavanja v kavarni »Zvezda«, kajti dobiti jih je tam ob vsakem času, zadnje čase precej predrzno vede. Pozno ponoči hodijo po ulicah, kriče in razsajajo ter s tem kompromitirajo ostale akademike.

Ljubljanska poroča.

RODBINSKA DRAMA.

Danes ob 9. uri dopoldne se je pričela pred porotnim sodiščem razprava proti Emiliji Vrhunec roj. Pavlovič zaradi uboja. Razprava odgrinja globine socialne in družabne drame hiše št. 53 na Sv. Petra nasipu.

Razpravo vodi dvorni svet. dr. O. Papež, obtožbo zastopa državni pravdnik dv. svet. Trenz, obtoženko zagovarja dr. V. Krejči.

Obtožnica nam slika in podaja v groznih besedah rodbinsko dramo, ki se je zaključila na pepelnico sredo ob 3. uri zjutraj po veselici izvoščkov v Tivoliju.

Dne 21. januarja t. l. ob 3. uri zjutraj sta se vrnila zakonska Emilija in Ivan Vrhunc z veselice na dom. V stanovanju sta se začela pripraviti, mož ji je očital razne stvari, govoril ji, da ima raje svojo ljubico Tončko in da bo njo z otroci vred od doma spodil. Med rovanjem je Emilija Vrhunc

ustrelila z belgijsko avtomatično pištolo svojega moža. Kroga je šla skozi levo senec in možgane do desne zatilniške kosti, kjer je obstala. Ivan Vrhunc je bil takoj mrtev in je v krvi obležal na tleh.

Po prečitani obtožnici predsednik dr. Papež: »Ali se čutite krivo?« Obtoženka, črna oblečena, je na lahno odgovorila: »Ne! Nisem kriva!«

Obtoženka je obširno opisovala vse družinske razmere. Njen oče je bil rudar na Westfalskem. Tudi Vrhunc je bil tam rudar, kjer sta se seznanila, poročila in sta pozneje prišla v Ljubljano. Vrhunc je bil sedaj prekopčevalec poljskih pridelkov. Med njim in njo so bili vedni prepiri. Prepri se je stopnjeval, ko je ona zaznala, da ima Vrhunc ljubico Tončko Zontarjevo. Leta 1918. mu je z otroci vred pobegnila k materi na Nemško, vrnila se je novembra lanske leto. Med tem časom je Vrhunc živel s svojo ljubico Zontarjevo. Obtoženka je opisala, kako so se zabavali na veselici izvoščkov v Tivoliju, kako sta se doma pripravljala in da sta se začela v prepiru rohati. Mož je z omarice vzel revolver in ga držal v rokah. Meril je proti njej. Ona ga je prišla za roko, samokres se je sprožil in Vrhunc je padel na tla. Po groznem dejanju je Vrhunc zbežala ven k Tomšičevim, kjer je kratko povedala: »Ustrelila sem ga!«

Izvedenca zdravnika dr. Tičar in dr. Mayer sta v svojem izvidu povdarila, da je bil strel vodoraven, ne izključujeta pa možnosti zagovora obtoženke, da se je revolver sprožil med rovanjem.

Priče Ana Salmič, Anton Salmič, Ciril Tomšič in Helena Tomšič so izpovedali o dogodkih po zaključeni rodbinski tragediji. Okol. nadzornik Vinko Logar, nadstražnik Rogelj in nadzornik Jože Habe so očrtali, kako so zaznali za tragedijo. Logar je povedal, da mu je Emilija Vrhunc povedala, da je sama namerila z revolverjem na svojega moža.

Naša društva.

d Prosveta za stolno župnijo in šolski okraj vabi na sestanek, ki se vrši danes ob pol 8. uri zvečer v Jugosl. tiskarni III. nadstropje. Govori g. dr. Arnejc o pomenu prosvete. Pridite vsi dobromisleči somišljeniki in somišljenice!

STAVKA NA BAVARSKEM.

LDU München, 12. junija. (DKU) Južnonemški dopisni urad javlja: V nedeljo se splošna stavka ni razširila. Danes opoldne so v bližini Münchena redarji in kriminalni uradniki razgnali komunistično zborovanje, na katerem je bilo približno 30 oseb.

LDU München, 12. junija. (DRU) Južnonemški dopisni urad javlja: Policija je prepovedala od strokovnih organizacij in od združenih socialno-demokratskih strank naznanjena zborovanja. Državni komisar za München svari prebivalstvo, naj se v lastnem interesu ne udeležuje prepovedanih zborovanj. Policijsko ravnanje je dobilo nalog, naj prepovedana zborovanja in prireditve z vsemi sredstvi prepreči.

KONEC KRONSKIH BANKOVCEV.

LDU Belgrad, 12. junija. (ZNU) Včeraj so bili vsi kronski bankovci po eno, dve in deset kron potegnjeni iz prometa v krajih, kjer so ti bankovci krožili doslej. Ministrstvo opozarja prebivalstvo na to, da se ti bankovci od danes nadalje nikjer več ne bodo sprejemali.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

R. Bulwer: Poslednji dnevi v Pompejih.

XI. POGLAVJE.

Nidija postane čarovnica.

Ko je Nidija spoznala, da se Arbak ne vrne več k njej — ko je bila ura za uro prepričana vsem mukam one nesrečne negotovosti, ki je bila vsled njene slepote še bolj neznosna, je začela z iztegnjenimi rokami tipati po ječi naokoli v nadi, da najde morebiti kako pot, da se ji posreči pobegniti; ko je pa našla edini izhod zaprt, je začela vpiti na ves glas in z vso silnostjo svojega že po naravi silnega značaja, katero je sedaj nepotrpežljivost in dušni strah še povečal.

»Halo, dekle!« je dejal suženj, ki je stražil in odprl vrata. »Ali te je škorpion pičil? Ali morebiti misliš, da umiramo tukaj tišine in da nas reši samo velik vrišč kakor Jupitera, ko je bil še otrok?«

»Kje je tvoj gospodar? In zakaj me je zaprl semkaj? Jaz hočem zraka in svobode, pusti me oditi!«

»Oh, ti mala, ali še ne poznaš dovolj Arbaka, da bi vedela, da je njegova volja ukaz? On te je ukazal zapreti in ti si zaprta in jaz sem tvoj varuh. Ne moreš imeti zraka in svobode, lahko pa dobiš — kar je mnogo boljše — jedi in pijače!«

»Proh Jupiter!« je vzkliknilo dekle in vila svoje roke, »in zakaj me je zaprl v to

ječo? Kaj namerava veliki Arbak s tako ubogo stvarico kakor sem jaz?«

»Tega ne vem, razum morebiti ako boš stregla svoji novi gospodinj, katero so danes prinesli semkaj.«

»Kaj! Jona je tukaj?«

»Da; uboga ženska; bojim se, da ji je le malo povolji. Toda, pri Kastorjevem tempelju, Arbak je vljuđen človek nasproti ženskam. Tvoja gospodinja je njegova varovanka, da veš.«

»Ali me hočeš peljati k njej?«

»Bolna je — izven sebe vsled srda in jeze. Poleg tega pa nimam nobenega ukaza tako storiti in jaz nikdar ne mislim sam za sebe. Ko me je postavil Arbak za sužnja teh soban, je rekel: »Samo en nauk ti moram dati — dokler boš služil meni, ne smeš imeti niti ušes, niti oči, niti misli; samo eno lastnost moraš imeti — pokorščino!«

»Kaj pa je hudega na tem, ako vidim Jono?«

»Tega ne vem; ako pa želiš družbe, bom prav rad govoril s teboj, mala, kajti čisto sam sem v svojem dolgočasnem cubiculu. In mimogrede rečeno — ti si Tesalka — ali poznaš kake spretnosti zabave z noži ali škarpami, kakšne zvijače za prerokovanje bodočnosti, kakor večina tvojega rodu, tako da bo čas minul?«

»Molči, suženj in bodi tiho! Ali pa, ako že želiš govoriti, povej mi, kaj si čul o

* V hišah velikašev je imela vsaka soba svoja posebnega sužnja.

Glavkovem položaju?«

»No, moj gospodar je odšel k sodni obravnavi Atenca; Glavk se bo moral pokoriti za svoje dejanje!«

»Zakaj?«

»Radi umora svečenika Apecida!«

»Halo!« je rekla Nidija in pritisnila svoje roke na svoje čelo; »nekaj sem čula o tem, vendar ne razumem vsega. Toda kdo se bo drznil dotakniti samo enega lasa na njegovi glavi?«

»Lev bode to, kakor se bojim.«

»Dobri bogovi! Kakšno kletvo izgovarjaš!«

»No, samo to, da bode lev ali pa morebiti tiger njegov rabelj, ako se ga spozna krivim.«

Nidija je planila kvišku, kakor da bi pušica zadela njeno srce; presunljivo je zakričala, nato se pa zgrudila sužnju pred noge in vpila, da je omehčala celo njegovo trdo srce:

»Oh! Reci mi, da se šališ — da nisi povedal resnice — govori, govori!«

»No, pri moji veri, slepa deklca, jaz ne vem ničesar o postavi; morebiti ne bode tako hudo, kakor sem rekel. Toda Arbak je njegov obtožitelj in ljudstvo ga želi imeti kot svojega žrtev za areno. Bodi vesela! Vendar kaj pa ima Atenčeva usoda opraviti s tvojo?«

»Ničesar, ničesar — bil je vedno tako dober z menoj; tebi toraj ni znano, kaj nameravajo storiti? Arbak njegov obtožitelj! O usoda! Ljudstvo — ljudstvo! Oh! Ono za-

more vsaj videti njegov obraz — kedo bo de krvoločan nasproti Glavku! — Vendar, ali ni bila ljubezen sama okrutna nasproti njemu?«

Pri teh besedah se je njena glava nagnila na prsa; obmolknila je, vroče solze so zalivale njena lica, in vsi prijazni poskusi sužnja je niso mogli niti potolažiti niti je vzbuditi iz njenega zamišljenja.

Ko je moral služabnik radi hišnih opravil zapustiti njeno sobo, je začela Nidija zopet zbirati svoje misli. Arbak je bil obtožitelj Glavka; Arbak jo je tudi zaprl semkaj; ali ni bil to dokaz, da utegne njena prostost Glavku koristiti? Da, očitno je bilo, da jo je zabil v past; ona sama je pomagala uničevati svojega dragega. Oh! Kako je koprnela po prostosti! Na srečo je želja po begu udušila vse njene bolečine, vsak občutek boli, in ko je začela premišljevati možnost rešitve, je postala mirna in zamišljena. Znala se je precej hliniti kakor ženske sploh in njena zgodnja sužnjost je to lastnost še povečala. Kateri suženj ni premeten? Sklenila je, da poizkusi pri svojem varuhu, in ko se je nenadoma spomnila njegovih praznovernih vprašanj glede njenih tesalskih umetnostij, je upala, da bode s tem sredstvom dosegla svojo rešitev. S temi mislimi se je bavila tekom ostalega časa in v dolgih nočnih urah, in ko je Sozija naslednjega jutra zopet prišel, je pohitela, da obrne njegovo blebetavost v ono smer, o kateri je vedela, da mu bo ugajala.